

Justh Zsigmond Városi Könyvtár, Orosháza

2022-es használói szokások a kölcsönzési adatok tükrében

Készítette: Buzai Csaba könyvtárigazgató
Orosháza, 2023. február 23.

Bevezető

A könyvtárhasználat egyik legfontosabb része a dokumentumkölcsonzés, mely gyakorlatilag – a folyóiratok és bakelit lemezek kivételével – teljes egészében a TextLIB könyvtári integrált rendszeren keresztül történik. A számítógépes nyilvántartás lehetővé teszi, hogy különböző szempontok figyelembevételével kövessük az adatok alakulását, és megismerjük használói szokásokat. A jelen kérdéssorokat úgy alakítottuk ki, hogy választ kapjunk arra, a hét napjai közül melyek a legforgalmasabb napok, illetve egy-egy napon belül melyek a legforgalmasabb időszakok.

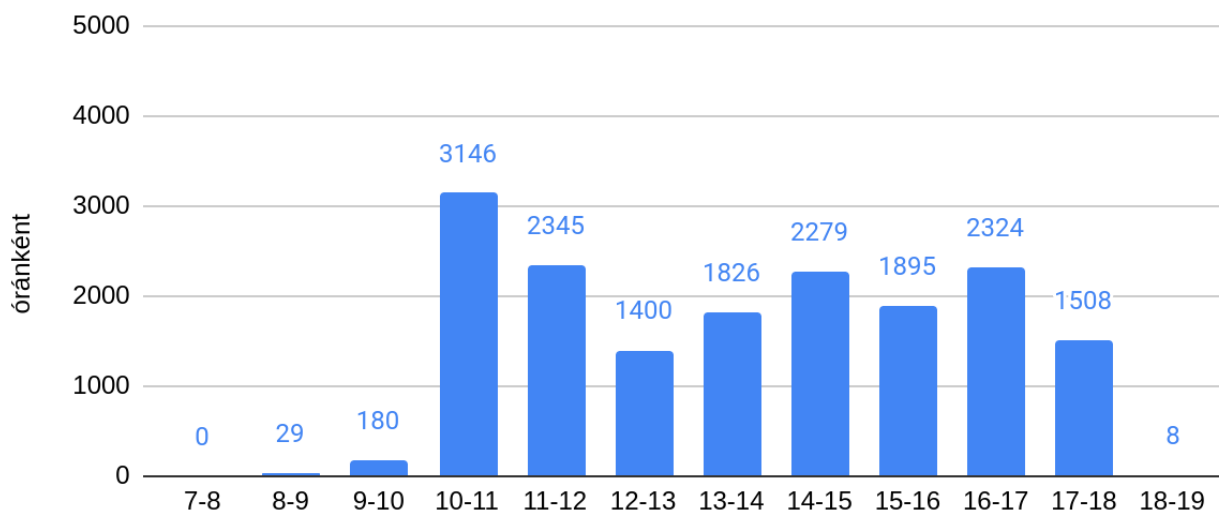
A minél pontosabb és objektívebb összehasonlítás érdekében az alábbi tényezők alapján szűkítettük a keresést:

- A diagramok elkészítésekor csak a kölcsönzési adatokat vettük figyelembe.
- Az 1. és 2. diagram keresésénél külön kezeltük a hétköznapi és külön a szombati kölcsönzéseket, hiszen szombaton csak 9-től 13 óráig vagyunk nyitva.
- 2022-ben a pandémia, a nyári időszak valamint az energiaválság miatt néha változott a nyitvatartási idő. Azért, hogy összehasonlítható legyen a végeredmény, csak olyan hétköznapokat vettünk figyelembe, amikor hagyományos módon, 10-től 18 óráig voltunk nyitva.
- A kölcsönzési adatokból kivettük a Mesekosár program kölcsönzéseit, ami esetenként mintegy 160 tranzakcióval torzította volna a számokat.

Teljes és pontos képet azonban így sem kaphatunk, hiszen az adatok csak a kölcsönzött dokumentumokra vonatkoznak, nem a kölcsönzők számára.

1. diagram – hétköznapi napok kölcsönzései órás bontásban

10-18-as napok (hétfő-péntek)

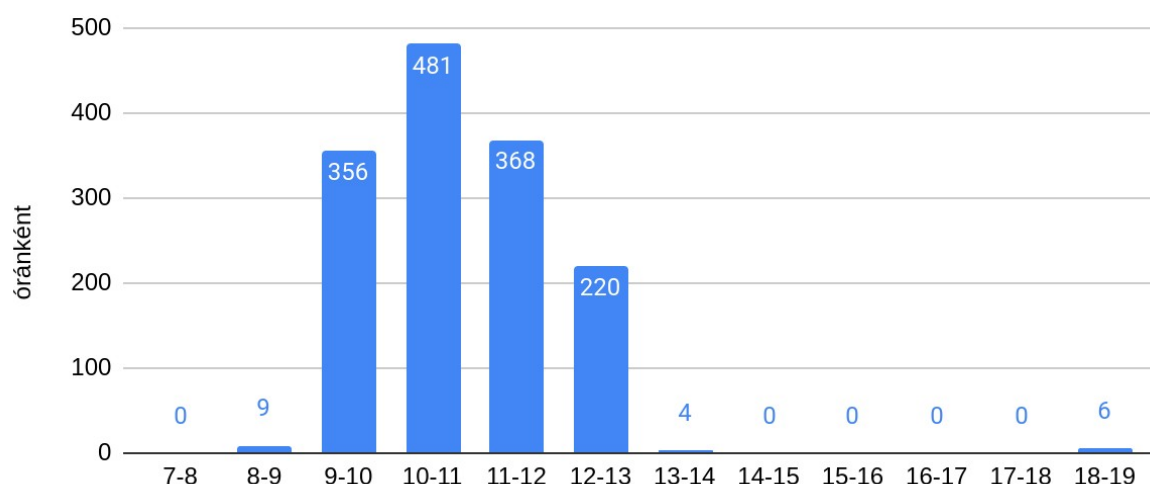

Az 1. diagramban hétfőtől péntekig vizsgáltuk a napokat órás bontásokban (csak azokat a hétköznapokat, amikor 10-től 18 óráig voltunk nyitva). Megállapítható, hogy a legforgalmasabb a 10 órás nyitástól délig tartó időszak, a legkisebb forgalom pedig az ebédszünetben, valamint a zárás előtti utolsó órában tapasztalható.

2. diagram – szombati napok kölcsönzései órák bontásában

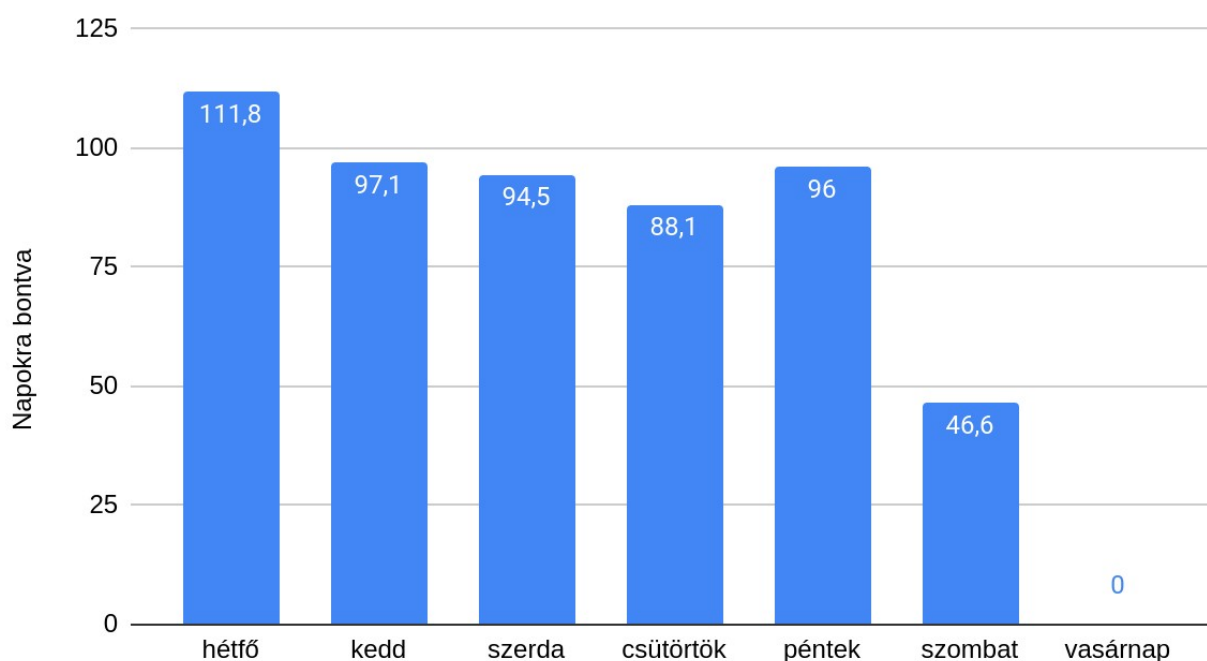
óránként (szombat)

Szombatonként csak négy órát, 9-től 13 óráig tart nyitva a könyvtár, ezek közül kiemelkedik a 10-11-es időszáv, és itt is az tapasztalható, hogy az utolsó órában van a legkisebb forgalom.

3. diagram – kölcsönzések napi bontásban

hét napjai - napi átlag

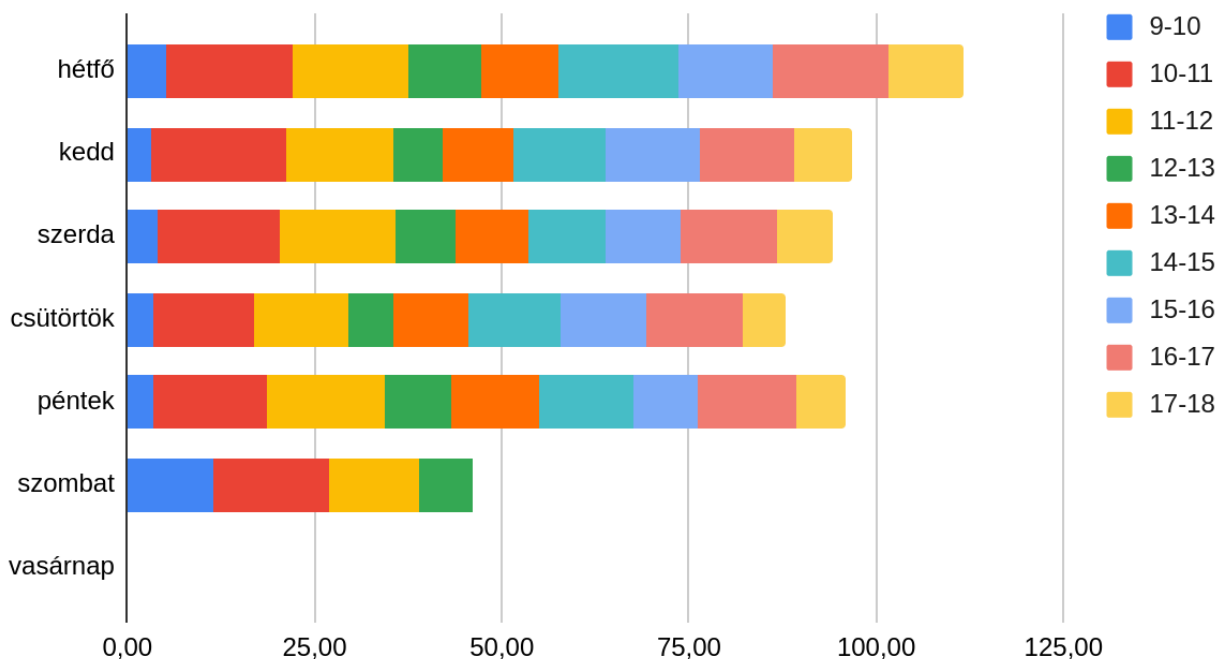

A hét egyes napjainak összehasonlításához minden nap esetében átlagot számoltunk, kizárva így annak a lehetőségét, hogy attól függően változzon egy-egy napnak a forgalma, hogy az adott évben mennyiszor voltunk nyitva azon a napon. Az átlagértéket úgy kaptuk meg, hogy a kölcsönzések számát elosztottuk a nyitva tartott napok számával. Az egyértelműen látszik, hogy a hétfő a legforgalmasabb nap, némileg meglepőbb a csütörtöki visszaesés, de így is kijelenthető, hogy a többi nap forgalmában nincs jelentős különbség (szombatonként csak fél napot van nyitva a könyvtár).

4. diagram – kölcsönzések napi és órás bontásban

hét napjai - óránként - napi átlag

A 4. diagram gyakorlatilag nem más, mint az előző diagram időszíves felbontása. Egyrészt megmutatja a napok forgalmát, másrészt az egyes napokon belül is az órák eloszlásokat. Látható, hogy az arányok minden hétköznap nagyon hasonlóan alakultak.

5. diagram – 2022-es kölcsönzések heti és órás bontásban

Az utolsó diagramban is több adat eredményei jelennek meg egy ábrában. Egyrészt mutatja a 2022-es év heteinek forgalmát, másrészt az egyes heteknek az órák lebontását is. Mint az a diagramból is látható, az első és az utolsó héten zárva tartott a könyvtár, a második és harmadik héten pedig csak Könyvtárpont működött a művelődési ház bejáratánál, de az épület még zárva volt az olvasók előtt. Jól látható, hogy a januári nyitás hete extrém nagy kölcsönzési számot eredményezett, ezt követően viszont arányaiban egymáshoz nagyon hasonló hetek váltották egymást egészen az év végi újabb emelkedésig. A 28. héttől a 35. hétig volt érvényben a nyári nyitvatartásunk, ezért jelenik meg ott a 9-10 órás kölcsönzés, és tűnik el átmenetileg a 17-től 18 óráig tartó forgalom.

hetek - óránként

